

Medicinhaveerne i Tranekær

Nyhedsbrev : Efteråret 2014

Efterårs Nyhedsbrev 2014 .

En lang og varm sommer er ovre, det var som den næsten ikke ville slutte, temperaturerne ligger her sidst i oktober stadig højt. Den fine sommer betød at vi fik lidt færre penge ind i vor besøgskasse end sidste år. Det tørre vejr gjorde det lidt lettere at holde Haverne rene for de 15-17 frivillige, der hver tirsdag udviser stor energi.

Det skrider hele tiden frem med have projekterne. Dyrehegnet mod øst er flyttet 40 meter længere ud, for bl.a. at give plads til Have nr. 4. - Haven for nervesystemet og bevægeapparatet. Denne er nu etableret og vi er nu gået i gang med de første tilplantninger her i det sene efterår. Desuden er der anlagt en del stier som forbinder Have 4 og de øvrige Haver.

I Have nr. 3. - Fordøjelse og stofskifte, er man nu langt fremme med plantninger, her kommer bl.a. Lollesgaards arbejde med langelandske æblesorter til sit ret.

Vi arbejder også på at forskønne indgangsområdet, plantning af bøgehæk og gradvis forbedre den nære P-plads.

Midt i august var der medlemsudflugt til De Japanske Haver ved Nr. Broby. På trods af regnen var vi imponeret af, ikke mindst de flotte vandløb, i denne flotte have. En herlig sushimiddag, satte trumf på en dejlig dag.

1.st okt. holdt apoteker Hanne Mouritsen et interessant indlæg i Tranekær beboerhus: Fra folke til nutidsmedicin, vi var mange der blev klogere. Har I nogle ideer til nye indlæg, så kom frem med dem.

I Have no. 4 skal der laves en Humlekugle, derfor har vi etableret et samarbejde med det nye Mikro Bryggeri i Ristinge, om indsamling af vilde langelandske humleplanter.

Nu skal der snart gøres klar til vinteren, nogle planter skal til drivhuset i Hou som vi råder over. Men takket være mange træer og buske i Haverne, samt den nye pavillon ved indgangen, så kan man faktisk med udbytte besøge Medicinhaverne hele året. Man kan også via hjemmesiden www.Medicinhaverne.dk og den tilknyttede Facebook side se de mange oplevelser der har været i sommeren og efterårets løb.

Bjarne Møller Petersen
Formand

TRANEKÆR-ROSEN – EN RODÆGTE ROSE

Rosen er aflægger af en gammel rodægte rose, som har vokset i flere haver i Tranekær. Det vides, at den omkring 1920 stod ved det gamle mejeri. .

Rosen står nu i Haven for urin- og kønsveje foran den lille vingård.

Rosen bliver gerne cirka 150 cm høj, men den kan blive op til 2 meter. Den har helt fyldte blomster, som er cirka 8 cm i diameter. Farven er lyserød med et skær af blålig, og i midten er den klart lyserød, men farven kan skifte alt efter, hvor meget sollys den udsættes for. Duften er meget intens. Med tiden kan den brede sig til et stort buskads.

Rodægte roser

I modsætning til moderne podede eller okulerede roser, formerer rodægte roser sig med sideskud, som vokser op tæt på den oprindelige plante. Derfor bliver den nye rose fuldstændig magen til den oprindelige.

I gamle haver på Langeland kan man af og til møde de rodægte roser. Det meste af året ligner de et ret ubemærket og lidt rodet krat. Til gengæld er de berusende i den korte blomstring på cirka 14 dage i slutningen af juni, fordi de dufter helt fantastisk.

Langelands Museum indsamlede i sin tid cirka 40 forskellige rodægte roser rundt på øen; roserne står i museets have i Østergade i Rudkøbing. Andre steder i landet kan man f.eks. støde på gule, rodægte roser, men de er ikke fundet på Langeland .

HR

AKTIVITETER

Der planlægges et nyt podedkursus samt et beskærekursus i foråret 2015

Hvid pil

Latinsk navn:

Salix alba.

Andre navne:

Der findes forskellige arter af pil som alle har de samme medicinske egenskaber.

Oprindelse og udbredelse:

Europa, Nordafrika, Asien.

Anvendte plantedele:

Barken skrælles af 2-5 år gamle skud om foråret.

Plantens medicinske historie:

Lertavler fra Assyrien og Babylon viser at man allerede da kendte til pilebarkens medicinske effekt. Hippokrates (460-377 f.v.t.) anbefalede afkog af pilebark ved smerter og feber. Botanikeren Carl Von Linne (1707 - 1777) anbefalede afkoget ved søvnløshed og blodige diareer.

I folkemedicinen tyggede man barken ved mundgener og specielt tandpine.

1828 isolerede man stoffet Salicin fra barken. 1838 fraspaltede man Salicylsyre fra Salicin.

1874 startede firmaet Bayer produktionen af Salicylsyre til behandling af smerter.

Salicylsyre havde imidlertid en del bivirkninger. I 1897 lykkedes det at syntetisere Acetylsalicylsyre ud fra planten spirea (Mjødurt), som også indeholder salicylsyre. Acetylsalicylsyre kom på markedet i 1899 under navnet Aspirin. Dette præparat var en af årsagerne til at firmaet Bayer senere udviklede sig til at blive et stort multinationalt medicinalfirma.

Acetylsalicylsyre er i dag et af de mest brugte smertestillende midler særlig ved ledsmerter. Har desuden en feberstillende effekt. I mindre doser (hjertemagnyl) gives det dagligt til forebyggelse af blodpropper

Anden anvendelse:

Træet bruges til fremstilling af diverse trævarer, pileflet og pilehegn.

Indholdsstoffer og forskning:

Pilebarken indeholder Salicin som er videreforarbejdet til Acetylsalicylsyre. Virkningsmekanismen i kroppen er en påvirkning af prostaglandinsyntesen. Prostaglandiner er signalstoffer, der påvirker de omgivende celler i organismen.

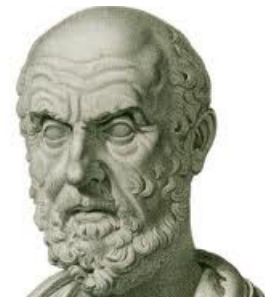
Referencer

PRAKTISK LÆGEMIDDELINFORMATION 15. ÅRG. • NR. 2 • 1998

ODP

Hvid hængepil

Hippokrates

Aspirin

SPANSKE BLODDRÅBER

I juni måned kan man i Medicinhaverne se, hvor der engang faldt spanske soldaters bloddråber. 9000 spanske soldater var på Langeland under Englandskrigene i 1808, og et sagn fortæller, at der hvor den store røde valmues kronblade falder, der faldt der også spanske soldaters bloddråber.

Om sagnet er sandt, det ved vi ikke, men sikkert et det, at der på en bakke i Tranekær Slotspark faldt spanske bloddråber. 200 år efter - i 2008 - viste det sig, at det ikke var den rene skrøne. En dag kom der nemlig en mand ind på Langelands Museum med en sabel, der havde været opbevaret hos de gamle familier i landsbyen Botofte, som ligger ganske tæt på Tranekær. Og denne sabel skulle have slået en spansk soldat ihjel.

Et andet sagn siger, at der i 1808 blev nedgravet en spansk soldat i en bakke i Tranekær Slotspark. Soldaten havde fået et godt øje til en pige fra Botofte, og det kom hendes forlovede for øre. Bønderne fra Botofte slog soldaten ihjel med hans egen sabel og gravede liget ned i Slotsparken, og derefter tog de sablen med. De besluttede, at sablen skulle skjules på omgang i gårdene i Botofte.

En undersøgelse viste, at det virkelig var en spansk sabel! Endda en sabel af en type, som slet ikke er bevaret i Spanien. Ydermere manglede der en enkelt spansk soldat, da alle soldater var udskibede, og det er derfor tænkeligt, at det var den soldat, som de Botofte karle slog ihjel!

Den flotte røde valmue har ganske vist også en ganske anden anvendelse, og det er årsagen til, at den står i Medicinhaverne. Det er den form for valmue, ud fra hvilken man udvinder opium, morfin, kodein og papaverin. Mælkesaften fra den umodne frø kapsel er et meget stærkt smerte- og krampestillende narkotikum, som også er effektivt ved diarre og som hostestillende middel.

Valmuen har været brugt i knapt 5000 år, idet den blev brugt både i det gamle Ægypten og i Grækenland. I den tidlige kristendom anså man sygdom som Guds straf, og derfor blev det forbudt at bruge opium som smertestillende middel i adskillige hundrede år, da man anså planten for at være satans værk.

Under alle omstændigheder har valmuen en meget flot rød blomst.

Indsnit i umoden frøtkapsel med ud-siven af råopium

HR

Den spanske sabel